

L' ART DEL PAGÉS

Secció d' agricultura práctica

¿Quin es lo mellor cultiu dels ceps y dels taronjers; medis de combatre las maluras que pateixen dits vegetals: y en lo cas que precisi la seva substitució, quinas plantacions convindrian mes en aqueix terme municipal, atenent á la naturalesa y condicions de sos terrenos?

(Continuació)

Generalment parlant, es sempre convenient que las plantadas de ceps sigan lo suficientment esbarjosas pera treballar ab desembrás las vinyas y sobre tot pera acostumarlas mecánicament á las llaurors y demés feynas usuals, ab instruments que estalvien temps y diners, pera resoldre 'l problema agrícola práctic; completantho ab que 'ls toqui 'l sol, desde que surt fins que se pon, lo qual se logra arreglant la plantada de E. á O. y de N. á S. respectivament ó siga en direcció de Llevant á Ponent y de Tramontana á Mitjorn.

II

Medis de combatre las maluras que pateixen los ceps.

Variats y en gran número son los mals que atacan als ceps, aixís com també ho son los medis proposats pera combatre las múltiples plagas, mortals en sa majoria. Entre ellas citarém l' *Oidium*, vulgarment conegut en lo pays ab lo nom de *malura vella*, per datar ja de mitjans d' aquet sigle: essent lo sofre un dels remeys mes usats pera evitar-

lo; no sense que altres procediments ó substancies, com per exemple, lo *mata-oidium* de la coneguda casa Alesán de Barcelona, hajan deixat de donar molt bons resultats, podent competir en baratura y també lo sofre barrejat ab dos tersos de cals en pols. La *filoxera*, qual propagació no s'ha pogut contenir fins avuy, y quins remeys proposats han sigut insuficients pera aturarla en sa devastadora marxa; uns per cars, altres per impracticables en lo pays ó poch estudiats pera donar resultats práctichs; lo que 'ls ha fet poch menos que inútils y anti-económichs ó de difícil é impossible aplicació en aqueixa comarca, com no dubtém seguirán sentho, per la índole especial de la invasió y la particular de la plaga, qual insecte va á parar al extrém de las arreletas dels ceps, per fondas que sigan, y ahont es molt difícil tingan acció los medis proposats pera combatre 'l. La *cochylis* (arna ó cuch de la vinya) que ataca 'ls grans dels tendres rahims. Lo *mildew*, especie de polsina blanca que 's desarrolla sota 'ls pámpols y s' ataca ruixant los ceps ab una barreja de 1 kilo de sulfat de coure (caparrosa blava) y 1 kilo de cals per carga d' aygua, amarant la cals lo dia avans en una portadora y disolguent lo sulfat en altre, totas duas de mitja carga. (1) Lo *black-rot* (podridura negra) que s' ataca també ab las preparacions cúpricas, devent ser lo tractament abundant, de manera que 's cubreixin per complert las fullas y repetintlo cada 15 dias per lo menos. La fórmula es la que per 100 litres d' aygua, continga 3 kilos de sulfat de coure y 2 kilos de cals en terrós.

L' *oidium*, es una especie de polsina formada per un bolet diminut, que es causa del desarrollo raquitich y pobre dels tanys y de las fullas; aquestas, los sarments y lo fruyt se cubreixen d' una eflorescencia polsosa de color rojench que després torna negre. Lo fruyt no adquireix desarrollo, y si 's torna gros, s' obra. Los tanys se carbonisan y trencan al tocarlos, notantse un olor á florit molt característich. Sol apareixer avans que 'l *mildiu*. En las fullas hi ha tacas blancas ó grisas, després negras. L' *oidium* presenta tres fases diferentas, que son: la groga, quan la

(1) Se recomana en gran manera que l' aygua que s' emplehi en la barreja pera la disolució y aplicació del sulfat de coure als ceps, siga neta, de font ó riu y no de las embassadas en pous, safareigs, etc., que haja perdut part de sa puresa; lo qual se coneix per son color verdós: donchs d' emplear aquesta, en lloch d' evitar que 'l *mildew* no arribi als vinyars, indubtablement s' hi declarará y se desarrollará d' una manera pasmosa.

malura está comensant y ataca solsament á las fullas; la cendrosa, quan s' exten també als rahims; y la negra, que ataca á tota la planta. Además del sofrey procediments apuntats pera combatre 'l, també s' usa 'l sulfuro de cals (líquit) y la barreja de cendras, carbó, cals y guix, tot en pols. La ensofrada 's farà tres vegadas: la primera, al brotar la vinya; la segona, sis setmanas després; y la tercera, quan lo rahim comensa á pendre color (verol.) Lo sulfuro de cals líquit se prepara posant á bullir en una eyna embarnissada de vidre ó porcellana durant una hora, 93 grams de cals viva (que deu apagarse avans) ab 234 grams de flor de sofre y un litro d' aygua; se refedgeix l' aygua que s' evapora, se deixa un dia en repós y extreu lo líquit clar, deixant lo pósit. Aqueix licor se conserva en ampollas ó garrafas y botas ben tapadas y pera usarlo se disolt en 60 litres d' aygua, ab qual barreja se ruixan los ceps ab una escombreta (si no 's té á má un altre cosa mellor); operació que se practicarà en iguals épocas que las ensofradas. Pera tractar 5,000 ceps bastan 8 litres de sulfuro diluhit en 480 litres de aygua.

FRANCISCO X. TOBELLA.

(Continuará.)

CORRESPONDENCIA

Arbós 15 de Octubre de 1890.

Sr. D. FRANCISCO X. TOBELLA Y ARGILA.

Barcelona.

Mon amich Sr. Director: fá alguns mesos (lo mes de Juny passat del present any) que mos amichs de Fransa, Marius Combes y Albert Bataille, me preguntaren que opinaba sobre los Alicants Bouschets. En vista dels detalls seus y vistos los trastorns que han causat dits ceps á Fransa, ma contesta fou molt senzilla: com may á Espanya los homes agrícolas podrán competir ab la ciencia Francesa y molt menos un práctic, devant de las eminencias Millardet y altres, no me atreveixo á donar cap parer, per que podría causar sérios perjudicis á tot viticultor que seguís mos plans; primer per tractarse de una planta desconeguda per mi y segon per ser tan distint lo clima de nostre pays al

de tan variable clima Francés, per causa de que aquestos ceps n' hi ha de plantats á molts puestos. Pero mogut per las sevas exclamacions, tampoch consenti que la carta marxés sense manifestarlos lo que jo probaria si fossen meus y patissin de la malaltia que los seus pateixen, una vegada ó mes anys continuos si fos necessari.

—Dihuen mos amichs que aquellas plantas la seva principal malaltia es la antracnosis; després d' aquesta y ni que may n' hagin patit, al brotar no brotan bé per las brocadas: uns brotan per demunt de la soca, altres per entremitj y altres casi arrán de terra y los mes no han brotat gens, y, no obstant y aixó la estaca ó arrels dels americans que portan dit empeltson vius y resistents á no poguer mes—; als llochs humits y que hi ha mes herba al brotar y florir, apenas poden granar per que's vehuen atacadíssims per la antracnosis; als punts de serra ó plans ben cuydats no pateixen tant pero tampoch brotan bé y de lo molt productors que son, atacats aixís no arriban á igualar á cap mes classe productora y si no hi pot haver un remey radical, haurán d' abandonar dita rassa.

Si jo 'n tingués faria lo següent: al podarlos, que ja esperaria á última hora avans no 's mogués la nova sava, los podaria de 3 ó 4 borrons de llarch las brocadas; al tallar lo sobre-coll deixaria tanta fusta com fos possible ó sia desota mateix de la sarment ó borro que hauria brotat l' any anterior per que quedés un llarch grop: fet aixís estaria ab la convicció que aquellas plantas s' assecan las brocadas per que son de redolta ó verga molla y que al temps que 's pódan no son del tot maduras y precisament s' assecan y 'l secany s' introduceix dints la soca y aixís es com no brotan per la brocada sinó per moltes parts de ahont no poden produhir y aixís sucesivament quedan sechs y morts y podantho llarch tal vegada no hi hauria lloch á assecar sinó los dos borrons de sobre y quedarian los dos de prop de la soca pera produhir, com també 'l secany ó grop que deixaria, mentres se assecaria aquell, al entrar al estiu tal vegada no s' assequi mes y evitaria que s' introduhís á dintre la soca y al any vinent repodar aquells grops y aixís sucesivament. Pera la antracnosis ja que no hi ha cap remey curatiu, faria 'l preventiu aconsellat per la ciencia ó un que á mi m'ha donat perfets resultats com es lo següent: 10 kilos de cals grassa y 2 litros de acetat de coure filtrat tot

y gastat ab un pulverizador (avans ab una escombra) y barrejat ab una carga d' aygua.

Procurar no tenirhi herba y ferhi dos tractaments, un als 10 ó 15 centímetres de brot y 'l altre al pam y mitj ó dos de llargada del brot, ben arruixat soca y brots.

Aixó ho han sotmés al centre agronómich (qual contestació obra en mon poder) y estánt la majoria per provarho y no hi han tingut cap reparo. Jo no hi aconsellat res, sols es manifestar lo que jo faria y crech que per provarho no hi poden perdrehi res, puix molt mes mal los va que no 'ls pot anar pitjor. Disposi del seu amich y S. S.

JOAN MIRAVENT Y COLOMER.

Sr. D. Francisco X. Tobella.

Barcelona.

Apreciat Director: S' han donat per terminadas las bre-mas en esta localitat. La cullita en los termes de Collbató y Bruch, ha resultat molt petita si bé sembla resultarà lo ví de superior calitat si 's té en compte la poca quantitat de fruyt que tenia lo cep, sa bona maduració y las circunstancias de recolecció que s' ha fet ab un temps sech y bon sol.

En lo vehí terme de Pierola, en general la cullita ha estat bona en quantitat y qualitat.

La cullita d' oliva será casi nula.

Lo preu del jornals es de 7 á 8 rals á lo més.

La filoxera ha deixat aquest any lo pays completament tacat, lo qual fa preveure que en lo curt termini de dos á tres anys, de los actuals ceps ben poca cosa de profit se 'n podrà ja treure.

En aquest poble han quedat ja moltas casas tancadas per la emigració, motivada per dos anys de falta de cullitas, las contribucions cada dia mes crescudas y lo pesat apéndice dels consums, que tot plegat ha contribuít á fer feix y á sembrar la miseria en las llars dels pobres pagesos, espantats ja devant la plaga filoxérica.

Sens mes de S. S. S.

E. PASCUAL.

Bruch 13 Octubre 1890.

Secció de notícies agrícoles.

Catálech-Vernette.—La casa de D. Basili Miret d'aquesta capital nos ha remés lo catálech de aradas Etienne Vernette pera vinya y demés cultius que acaba de publicar. En éll hi trovem algunes novetats lo que prova que 'l crèdit adquirít per la casa constructora de Béziers vá cada día en augment y no 's dorm pas en sos lloers; acreditantho lo bógit pera grans roturacions mogut ab forsa animal y també per vapor y las grans aradas arrebasadoras pera dits bógits: instruments y eynas que lo cultiu del cep americá ha fet indispensables pera remoure á gran fondaria 'ls terrenos destinats á la substitució de la vinya europea per la exótica. Ademés figuran en aquest nou catálech las aradas bi-sochs y tri-sochs, las escatadoras, y altres, ab la innovació d' haver aplicat la tracció movible á casi tots sos instruments pera 'l conreu de la vinya.

Molt nos plau poguer consignarho aixís, per quant dita casa ha arribat á obrirse pas en nostre país per la baratura, solidés y senzillesa de sos aparatos que son perfectament aplicables al conreu de la vinya en Catalunya, ab la circumstancia de ser práctichs, lo qual fá sian adoptats sense cap esfors per nostres pagesos.

Costruccions é industrias rurals.—Per tota la setmana entrant quedarà terminat lo segon y últim volúm d'aquesta obra, publicada per nostre colaborador, D. Josep Bayer y Bosch, ben conegut de nostres lectors.

A tots los que prengueren lo primer volúm en la Redacció de L' ART DEL PAGÉS y als que demostraren desitjos d' adquirir los dos á la vegada, cuan haguessin sortit, los hi recomaném dita obra, única en sa classe, en Espanya, ab la plena convicció de que ha de serlos de suma utilitat.

Concurs agrícola de Zaragoza —S' han senyalat los dias 20, 21, 22, 24 y 25 d'aquet mes, de 8 á 12 del mitxdia, pera verificar las probas dels instruments.

Com L' ART DEL PAGÉS hi té representació, sos lectors sabrán lo resultat de dit concurs.

Estacions enotécnicas.—Lo dijous, á las quatre de la tarde, se celebrá en l' «Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro,» una conferencia pública, per l' enginyer agrónom don Die-

go Gordillo, director de la Estació Enotécnica de Hamburg, sobre la influencia y serveys que poden prestar las estaciones enotécnicas pera millorar las condiciones dels mercats estranjers y acreditar pera 'l consúm los vins espanyols. Després de la conferencia se tractáren las conclusiones, conversant entre 'ls senyors que hi assistiren, á fi de que 'l ciutat director pugua trasmetre als de las demás estaciones enotécnicas de París, Burdeos, Cette y Lóndres, los desitjos y necessitats dels vinicultors catalans.

Altre día 'ns ocuparém d' aquesta conferencia, á la que hi assistí l' Excm. Sr. Marqués d' Aguilar, Director general de Agricultura, Industria y Comers.

La vid, el vino y las bebidas alcohólicas en el pueblo de Israel.—Ab aquest titol acaba de publicarse una obreta, primera de la sèrie que 's proposa donar á llum son autor, don Guillem J. de Guillén García. En ella s' estudian dits productos y manera d' elaborarlos per aquell antich poble, donatnos á coneixer ab multitud de textos lo molt conegudas qu' eran aquellas begudas ja en los temps antichs.

La recomenem especialment á nostres lectors assegurantlos hi que, al adquirirla, no se 'n penedirán.

Mercats, firas y cullitas.

Berga.—La darrera fira fou desanimada, essent pocas y poch interessants las tranzaccions é insignificant la concurrencia. Los agricultors, no obstant, d' aquellas encontradas, están d' enhorabona per haverhi plogut aquests dias preparantse'ls un bon sementer.

Puigcerdá.—A favor d' un temps hermés han pres gran desentrotllo los sembrats recentment verificats pera la próxima cullita, reverdint los camps qual si fos en plena primavera.

Los hortelans están recullint las fruytas de la tardor, cual venda realisan facilment, al preu de duas pessetas los deu kilos, á varios acaparadors estranjers que han vingut á provehir de peras, las que per sa superior qualitat, gosan justa fama en los mercats de las grans capitals.

Lo satisfactori resultat que obténen cad' any los propietarios que se dedican al cultiu de los perers, va trobant molts imitadors, y ab 'l increment que prenen aquesta classe de plantacions, tenen la convicció que, á no tardar,

la producció de los perers constituirá una de las principals riquesas de la Cerdanya.

Vich—Comensa á sentirse la falta de sahó; y 'ls pagesos, que veuen que comensa ja á ésser hora de sembrar, sembla que no 's volen pas determinar á confiar en tant malas condicions lo grá á la terra.

VINS

Los envases en son estat completament nou, no deuen emplearse pera contenir vi. Al envasar los vins ha de tenirse la precaució de tirar en cada bota de 5 á 10 litros ó porrons d' aygua bullenta, tapar herméticamente lo forat, y remenar l' envás per tots costats.

L' aygua bullenta dilata ab son calor l' ayre contingut en la bota, penetra en los poros de la fusta, s' infiltra en las menors concavitats y permet reconeixer los mes petits defectes del envás.

Després d' haver remenat bé los envases nous, s' hi tirará l' aygua avans que 's refredi enterament y aquesta estará impregnada de principis solubles. Se remena per segona vegada ab aygua freda y se posará á escorre.

Avans d' envasar lo vi se procedirá molt bé, tirant en l' envás un vas d' alcohol (esperit de vi) fentlo rodar pera humitejar totas sas parts.

La Bisbal.—Ha terminat la recolecció del rahim en aquesta comarca encara que no ha sigut molt abundant, pot dirse que tant en quantitat com en qualitat hi ha hagut una molt regular cullita.

Manresa.—Acabadas ja en aquesta comarca las operacions de la verema que si bé en quan á quantitat no haurá passat la recolecció de mitja cullita, en cambi promet, lo bon estat dels rahims, obtenir un vi de bona qualitat, que segons los cálculs consignats per un cólega local, alcansará per terme mitj una forsa alcohólica de dotze graus, pocas vegadas aquí alcansada.

San Sadurní de Noya.—La cullita d' aquestos encontorns será molt petita, no poguent contar mes enllá que la meytat d' una ordinaria, esperant que las classes serán superiors y la major part sense guix. Respecte á preus dels vins nous, res pot dirse encara.